

CRÒNICA D'ACTIVITATS' 11

RESUM DE LES EXPOSICIONS TEMPORALS 2011 MUSEU VÍCTOR BALAGUER

1. “La Pau i la Guerra” de Jacob Jordaens. Història d'un quadre
2. Cardona Torrandell. Trajectòries, El llegat Cardona Zarzoso
3. Més enllà de Cumella. Ceràmica contemporània
4. Joan Oliva i Milà: erudit i fidel bibliotecari (1858-1911)
5. Xavier Nogués a les col·leccions del Museu Víctor Balaguer

|127

EXPOSICIÓ: “La Pau i la Guerra” de Jacob Jordaens. Història d'un quadre

Del 18 de març fins al 19 de juny de 2011

Prorrogada fins al 26 de juny de 2011

Espai: Sala d'exposicions temporals

Producció: Biblioteca Museu Balaguer

Exposició al voltant d'una única obra, una Al·legoria de la Pau de grans dimensions, atribuïda segons documentació de l'ingrés al pintor flamenc Jacob Jordaens (Anvers 1593-1678). Tot i que en diversos documents originaris del segle XIX citen el nom de Jordaens com a l'autor, es continua mantenint un interrogant respecte a aquesta atribució, ja que la tela no està signada ni datada.

A partir de tres àmbits s'explicava la història de l'arribada quadre, el procés de restauració de l'obra i s'interpretaven els elements iconogràfics de l'obra.

L'obra havia estat durant molts anys guardada al magatzem del museu i el seu estat de conservació era delicat. Per tal de reparar els desperfectes que presentava es va sotmetre a un procés de restauració laboriós precedit per un acurat estudi. Després de mesos treballant en l'obra el resultat va ser la recuperació de l'esplendor del color de la tela.

La Pau i la Guerra és un dels quadres barrocs més importants que el Museu té en propietat.

EXPOSICIÓ: Cardona Torrandell. Trajectòries. El llegat Cardona Zarzoso

Del 30 de juny al 25 de setembre de 2011

Espai: Sala d'exposicions temporals

Producció: Biblioteca Museu Víctor Balaguer

L'exposició "Cardona Torrandell. Trajectòries. El llegat Cardona-Zarzoso" presentava per primera vegada un conjunt de trenta-set obres d'aquest artista que el Museu Balaguer va rebre en llegat pòstum. Van ingressar l'estiu de l'any 2008. Procedien de les voluntats de la senyora Emília Zarzoso Salvat, vídua de Bartomeu Cardona Torrandell, germà de l'artista. És per aquest motiu que el llegat ha estat catalogat amb la designació "Cardona-Zarzoso".

Els quadres que es van exposar corresponien als treballs realitzats per Cardona entre els anys 1951 i 1974, en els quals hi havia representats alguns testimonis dels cicles més importants de la seva trajectòria artística.

La mostra estava formada per petits olis sobre taula dels inicis, imatges de gats, barques, testes o universos, i algunes peces remarcables com la *Djamila Boupacha* (inspirada en l'obra de Simone de Beauvoir i Gisèle Halimi *Djamila Boupacha. Proceso a la tortura*), per la qual l'autor sentia una especial estimació.

EXPOSICIÓ: Més enllà de Cumella. Ceràmica contemporània

Del 21 d'octubre al 4 de desembre de 2011

Espai: Sala d'art contemporani del Museu Víctor Balaguer i La Sala Centre d'Art Contemporani

Producció: Biblioteca Museu Víctor Balaguer i Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

L'exposició "Més Enllà de Cumella" s'articulava en dos àmbits que permetien fer un recorregut exhaustiu per l'obra de reconeguts creadors contemporanis que sobresurten per la seva singularitat i valor artístic.

El primer d'aquests espais estava ubicat a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer i centrava l'anàlisi en obra de la segona meitat del segle XX, fent especial atenció a l'obra del reconegut creador Antoni Cumella.

El segon espai estava ubicat al Centre d'Art Contemporani La Sala, i s'hi donava una visió àmplia de les obres d'artistes vinculats a la International Academy of Ceramics, organització internacional que vetlla pel reconeixement i els interessos dels ceramistes.

EXPOSICIÓ: Joan Oliva i Milà: erudit i fidel bibliotecari (1858-1911)

Del 26 d'octubre de 2011 al 8 de gener de 2012

Prorrogada fins al 29 de gener de 2012

Espai: Biblioteca patrimonial

Producció: Biblioteca Museu Víctor Balaguer

Amb motiu del centenari de la mort de Joan Oliva i Milà (1858-1911) la Biblioteca Museu Víctor Balaguer va retre un homenatge a la figura del qui va ser el primer bibliotecari de la institució balagueriana.

|129

Al voltant de la commemoració es van programar un conjunt d'activitats per tal de donar a conèixer la vida i el llegat professional de Joan Oliva; una d'aquestes activitats fou l'exposició "Joan Oliva i Milà: erudit i fidel bibliotecari (1858-1911)".

L'exposició tenia com a plantejament donar a conèixer el treball minucios i acurat de catalogació del fons de la Biblioteca Museu que va realitzar Joan Oliva. La mostra s'estructurava en sis àmbits que resseguien els diferents aspectes de la vida de Joan Oliva, tot fent especial èmfasi en el vessant de bibliotecari, a partir de la documentació original relacionada amb la seva feina.

El Museu Víctor Balaguer té en el seu fons trenta-vuit peces de Xavier Nogués. El conjunt el formen pintures, gravats, un gerro i diferents vasos de vidre decorats, que van arribar a la institució en tres anys diferents, i no en un sol bloc.

El fons Nogués del Museu Balaguer és un dels més complets del Museu corresponent a un sol artista, tant pel nombre de peces que hi ha com per la varietat d'aquestes. És per aquest motiu que la Fundació Nogués va considerar important de publicar una detallada catalogació de cada una de les peces, la qual, fins avui dia no s'havia realitzat. Coincidint amb la publicació del catàleg Xavier Nogués a les col·leccions del Museu Balaguer es va organitzar aquesta exposició.

La mostra es va estructurar en tres àmbits que corresponien als tres moments en què van arribar les peces al Museu: l'any 1956, l'any 1969 i l'any 1996. I en aquesta s'ensenyava per primera vegada el conjunt de tot el fons Nogués del Museu.

CRÒNICA D'ACTIVITATS' 11

RESUM DE LES ACTIVITATS 2011 DE L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE LA BIBLIOTECA MUSEU VÍCTOR BALAGUER

L'associació té una programació estable d'activitats, i s'agrupa en:

- Visites comentades amb els comissaris/àries de les exposicions programades per la Biblioteca Museu Víctor Balaguer
- Conferències
- Passejades d'Art
- Passejades literàries (novetat)
- Festa de l'Amic (novetat)
- Sortides culturals
- Altres

RELACIÓ D'ACTIVITATS

VISITES COMENTADES

Visita comentada a l'exposició "Joan Oliva i Milà. El llegat d'un bibliotecari tenaç".

A càrrec de Montserrat Comas, directora de la Biblioteca Víctor Balaguer.

Data: dissabte 5 de novembre, a les 11h

Assistents: **16 persones**

CONFERÈNCIES I

PRESENTACIONS LLIBRES

Conferència

L'esplendor de la pintura flamenca en el Barroc: Rubens, Jordaens i Van Dyck.

A càrrec de Joan Astorch, historiador de l'art i especialista en pintura barroca.

Data: dijous 2 de juny, a les 19h

Assistents: **35 persones**

Presentació del llibre

El traç del progrés. Els fonaments cartogràfics del procés d'eixample urbà de Vilanova i la Geltrú a la segona meitat del segle XIX

A càrrec de Jordi Ferrer i Pumareta, geògraf.

Activitat organitzada per l'Institut d'Estudis Penedesencs i amb la col·laboració de l'Associació d'Amics de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

Data: dijous 24 de novembre, a les 19h

Assistents: 45 persones

Presentació del catàleg

Xavier Nogués a les col·leccions del Museu Víctor Balaguer

A càrrec de Cecília Vidal, autora i especialista en l'obra de Xavier Nogués.

Gràcies a la iniciativa de l'Associació d'Amics de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer es va signar el conveni de col·laboració entre la Biblioteca Museu Víctor Balaguer i la Fundació Xavier Nogués per la publicació del llibre.

Data: dijous 17 de novembre, a les 19h

Assistents: **65 persones**

PASSEJADES LITERÀRIES (NOVETAT)

A Sant Miquel del Fai amb Víctor Balaguer

Activitat conduïda per Montserrat Comas, directora de la Biblioteca Víctor Balaguer, i els tècnics de la mateixa biblioteca.

Data: divendres 8 d'abril, a les 19h

Assistents: **24 persones**

SORTIDES**CaixaForum i MNAC**

CaixaForum: Visita comentada a l'exposició *Rutes d'Aràbia. Tresors arqueològics del regne d'Aràbia Saudita*

MNAC: Visita comentada a l'exposició *Joies d'artista.*

Del modernisme a l'avantguarda

Data: dissabte 5 de febrer

Assistents: **44 persones**

CaixaForum i MNAC

CaixaForum: Visita comentada a l'exposició *Teotihuacan: ciutat dels Déus*

MNAC: Visita comentada a l'exposició *Realismes: l'empremta de Courbet*

Data dissabte 14 de maig

Assistents: **23 persones**

Visita comentada a la **Biblioteca Santiago Rusiñol** i a la **Parròquia de Sant Bartomeu i Santa Tecla de Sitges**

Data dissabte 17 de setembre

Assistents: **20 persones**

Visita comentada al **Centre d'Interpretació del Romanticisme Manuel de Cabanyes**

Data: dissabte 22 d'octubre

Assistents: **16 persones**

ALTRES ACTIVITATS**Assemblea General**

I recital poètic **De Maragall als nostres dies.**

A càrrec de Núria Candela, actriu.

Data dissabte 30 d'abril, a les 18h

Assistents: **32 persones**

Festa de l'Amic (novetat)

Conferència *L'estratègia femenina de Víctor Balaguer.* A càrrec de Montserrat Comas, directora de la Biblioteca Víctor Balaguer.

Pica-pica i música en viu al jardí amb el grup de jazz Vilanova Swing Life

Data: dissabte 9 de juliol, a partir de les 19.30h

Assistents: **100 persones**

Presentació del quart número del Butlletí de la Biblioteca Museu Balaguer.

A càrrec de Sixte Moral i Reixach, diputat i Amic de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer.

Data dimecres 26 d'octubre, a les 19h

Assistents: **100 persones**

CRÒNICA D'ACTIVITATS' 11

RESUM DE LES ACTIVITATS DE LA BIBLIOTECA VÍCTOR BALAGUER

BIBLIOTECA: CRÒNICA DEL DARRER ANY

Aquesta secció recull l'activitat que la Biblioteca ha dut a terme des de l'aparició del darrer número del Butlletí fins avui. La informació s'estructura segons els diversos àmbits d'actuació.

Amb motiu de la commemoració del centenari de la mort de Joan Oliva Milà, es van programar dues activitats principals: l'exposició "Joan Oliva Milà: erudit i fidel bibliotecari (1858-1911)" i la coordinació i publicació del llibre *Llum entre ombres. 6 biblioteques singulars a la Catalunya contemporània*. Totes dues van comptar amb la col·laboració desinteressada de Víctor Oliva i Pascuet, dissenyador i besnét de Joan Oliva.

CATALOGACIÓ

A més de la catalogació exhaustiva del fons Eduard Toldrà, s'han posat al dia els buidats de col·lecció local i sobre el XIX o Balaguer. La catalogació de l'epistolari de Víctor Balaguer ha seguit el seu ritme habitual. Actualment, al catàleg, es poden consultar les cartes dels anys 1842 a 1878.

PRESERVACIÓ I RESTAURACIÓ

A més de la preservació dels fons amb materials que n'evitin el deteriorament, s'ha procurat incidir en la digitalització d'aquests fons com a mesura també preventiva i, sobretot, per facilitar-ne la difusió.

Aquest any la xarxa de l'OAPVB s'ha vist millorada amb la incorporació d'un nou disc dur dedicat exclusivament a repositori d'imatges amb una doble funció: la preservació (en format TIFF) i la consulta (JPG) tant en local com a través d'internet. L'ús d'aquest repositori ha estat definitiu per poder oferir un augment notable d'imatges als usuaris a la sala, però sobretot als remots.

Això vol dir que l'ús del catàleg des de la sala de lectura permet visualitzar immediatament els fons digitalitzats. Paral·lelament, a través de la pàgina web de la Biblioteca-Museu es pot accedir a bona part de les imatges del catàleg general i a la totalitat de les cartes de l'epistolari Joan Oliva. Igualment és possible visualitzar les cartes corresponents als anys 1842 a 1867 de l'epistolari de Víctor Balaguer.

Aquest any s'han pujat una cinquantena de mapes a la Memòria Digital de Catalunya (MDC). La participació en la MDC ens ha permès, també, la incorporació dels nostres fons al projecte europeu Europeana, repositori col·lectiu de patrimoni digitalitzat d'Europa (www.europeana.eu).

EXPOSICIONS

A la sala de lectura de l'edifici històric, s'ha pogut visitar l'exposició "Joan Oliva Milà: erudit i fidel bibliotecari (1858 – 1911)", que ha anat acompanyada d'activitats complementàries com ara les que s'han realitzat en col·laboració amb

les biblioteques de la ciutat: Les biblioteques per dins, visita guiada a cada centre i mostra del treball portes endins en una biblioteca; i l'hora de conte Peixets que mengen llibres, de Míriam Albà, a càrrec de Mar Sánchez. Així mateix el 22 d'octubre, a Sitges la conferència de Miquel Marzal i Montserrat Comas "El compromís de Víctor Balaguer i Joan Oliva amb Sitges: la biblioteca pública de 1886" va cloure la commemoració dels 50 anys de la inauguració de la Biblioteca Santiago Rusiñol.

Paral·lelament es va voler homenatjar el primer bibliotecari de la Institució amb un llibre col·lectiu dedicat a la història de les principals biblioteques privades amb voluntat de servei públic que van existir durant el segle XIX i inicis del XX. Van participar en la iniciativa les biblioteques del Centre de Lectura de Reus, l'Ateneu Barcelonès, el Centre Excursionista de Catalunya, la Biblioteca Museu Balaguer, la Biblioteca Arús i la Biblioteca de Catalunya. El llibre il·lustrat *Llum entre ombres. 6 biblioteques singulars a la Catalunya contemporània* va comptar amb la col·laboració de Víctor Oliva. Amb posterioritat a la presentació de Vilanova es va presentar a Barcelona, a l'Institut d'Estudis Catalans i a l'Ateneu Barcelonès, i a Reus, al Centre de Lectura. Actualment es pot adquirir a les principals llibreries de Barcelona.

PRÉSTECES

Album ofrecido por los poetas provenzales a D. Manuela Carbonell... (1868), per a l'exposició "Maragall, el terror espiritual" (14-XII-2011/14-I-2012), organitzada per la Biblioteca de Catalunya a l'Arxiu Maragall.

COL-LABORACIONS

Com és habitual, la Biblioteca, com a membre de la Junta d'Espais Escrits - Xarxa de Patrimoni Literari, va participar activament en l'organització del VII Seminari sobre Patrimoni Literari i Territori que va tenir lloc a Barcelona els dies 18 i 19 de novembre amb el tema "El patrimoni literari, inentiu per a les ciutats?". Així mateix va coordinar la publicació del llibre *Literatura, territori i identitat*. La gestió del patrimoni literari a debat, presentat a Barcelona el dia 10 d'abril. Adreçada fonamentalment als seus associats, el dia 18 d'octubre es celebrà a Vilanova i la Geltrú la I Jornada de Formació Tècnica dedicada a la "Georeferenciació i la gestió de continguts".

El dia 25 de febrer la Universitat Oberta de Catalunya (UOC) va convocar la II Trobada de les titulacions de Llengua i Literatura Catalanes i de Filologia Catalana, durant la qual Montserrat Comas va presentar *La figura de Víctor Balaguer i la Biblioteca Museu*.

XX Jornada sobre la Traducció a Catalunya, aquest any, dedicada a “La traducció de la poesia” (3 de març).

La Unió Vilanovina el dia 11 de maig va lliurar al Museu els penons històrics de la institució com a acte de clausura del 150è aniversari de la institució, durant el qual Montserrat Comas va donar la conferència “Serenates i penons al vent: l’activitat coral de la Unió”, relativa a la relació entre Clavé i Víctor Balaguer.

Amb motiu de la commemoració del centenari del II Congrés d’Ateneus celebrat a Vilanova i la Geltrú el 1912, l’Ateneu Vilanoví va convocar algunes entitats per organitzar els actes dels dies 8 i 9 de juny. La Biblioteca Víctor Balaguer formà part de la comissió juntament amb l’AE Talaia, el Foment Vilanoví, la Unió Vilanovina i l’Institut d’Estudis Penedesencs.

Dins el marc de la commemoració del 50è aniversari de la mort del músic vilanoví Eduard Toldrà la biblioteca, que conserva el seu llegat, ha col·laborat amb entitats i iniciatives diverses que s’han produït a Vilanova i a Catalunya. A més, va produir l’exposició “Eduard Toldrà, vilanoví i músic (1895 – 1962)”, que es va poder visitar entre el 31 de maig i el 10 de juny al vestíbul de l’Auditori Eduard Toldrà.

El dia 16 de juny Montserrat Comas va intervenir en la I Jornada de Periodisme i Territori que va convocar el diari digital Vilanova Digital.

Des de començament d’any, setmanalment, la Biblioteca exposa, de forma ben visible, en un dels finestrals de l’edifici del carrer Monturiol, un codi QR que adreça a pàgines web o enllaça amb referències que directament o indirecta tenen relació amb el món dels llibres i les biblioteques.